

שמואל ב' י"ב

1) תלמוד בבלי מסכת סוכה דף נב עמוד ב

אמר רבא: בתחילה קראו הלך ולבסוף קראו אורח ולבסוף קראו איש, שנאמר (שמואל ב' יב) ויבא הלך לאיש העשיר ויחמול לקחת מצאנו ומבקר לעשות לאורח, וכתוב ויקח את כבשת האיש הרש ויעשה לאיש הבא אליו.

2) תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף קיט עמוד א

א"ר יוחנן: כל הגוזל את חברו שוה פרוטה - כאילו נוטל נשמתו ממנו, שנאמר: כן ארחות כל בוצע בצע את נפש בעליו יקח

3) תלמוד בבלי מסכת יומא דף כב עמוד ב

כתיב (שמואל ב' יב) ואת הכבשה ישלם ארבעתים - ילד, אמנון, תמר, ואבשלום.

4) תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף כא עמוד א

הני שמונה עשרה מנלן? - דכתיב (שמואל ב' ג') ויולדו לדוד בנים בחברון ויהי בכורו אמנון לאחינעם היזרעאלית ומשנהו כלאב לאביגיל אשת נבל הכרמלי והשלישי אבשלום בן מעכה והרביעי אדניה בן חגית והחמישי שפטיה בן אביטל והששי יתרעם לעגלה אשת דוד אלה ילדו לדוד בחברון. וקאמר ליה נביא: (שמואל ב' י"ב) אם מעט ואסיפה לך כהנה וכהנה. כהנה - שית, וכהנה - שית. דהוה להו תמני סרי. מתקיף לה רבינא: אימא כהנה - תרתי סרי וכהנה עשרין וארבע! - תניא נמי הכי: לא ירבה לו נשים - יותר מעשרים וארבע. - למאן דדריש וי"ו - ארבעים ושמונה הווי - תניא נמי הכי: לא ירבה לו נשים יותר מארבעים ושמונה. ותנא דידן מאי טעמיה? - אמר רב כהנא: מקיש כהנה בתרא לכהנה קמא מה כהנה קמא - שית, אף כהנה בתרא - שית.

5) תלמוד בבלי מסכת שבת דף נו עמוד א

(שמואל ב' יב) את אוריה החתי הכית בחרב - שהיה לך לדונו בסנהדרין ולא דנת. ואת אשתו לקחת לך לאשה - ליקוחין יש לך בה. דאמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: כל היוצא למלחמת בית דוד כותב גט כריתות לאשתו

6) תוספות מסכת שבת דף נו עמוד א

שהיה לך לדונו בסנהדרין - קשה לר"י דפ"ק דמגילה (דף יד: ושם) אמרינן גבי נבל דמורד במלכות לא בעי למדייניה ואוריה מורד במלכות הוה כדאמר בסמוך ויש לומר דודאי צריך לדונו ולידע אם הוא מורד במלכות אבל לעיין בדינו ולעשות הלנת דין ולהמתין עד למחר אין צריך וכן משמע דבסנהדרין (דף לו. ושם) אמר שדן דוד את נבל בסנהדרין מויחגרו איש חרבו וגו'.

7) המאירי על מסכת שבת דף נו

אף על פי שדיני המלכות דינים קבועים הם ויש לה רשות להרוג ביתר ממה שאין יד הסנהדרין שולטת להרוג כמו שיתבאר במקומו מ"מ כל שבא להרוג מצד כבודו ונקמתו ראו לו לדונו בסנהדרין עד שלא יאמרו שיהו כעס או קנאה מביאין אותו לכך ומ"מ אם עשה אינו נענש והוא שאמרו את אוריה החתי הכית שהיה לך לדונו בסנהדרין ולא דנתו ואעפ"כ דרשו ואותו הרגת בחרב בני עמון מה עמון אי אתה נענש עליו אף אוריה וכו' מ"ט מורד במלכות הוה דקאמר ואדני יואב:

8) תלמוד בבלי מסכת קידושין דף מג עמוד א

תני: האומר לשלוחו צא הרוג את הנפש - הוא חייב, ושולחיו פטור; שמאי הזקן אומר משום חגי הנביא: שולחיו חייב, שנא': (שמואל ב' יב) אותו הרגת בחרב בני עמון

9) דרשות הר"ן - הדרוש הששי

צריך ביאור, למה שנכתב בפשט הכתובים עון בת שבע, כאלו דוד חטא, שדרך הכתובים לכסות השגגות ולהעלים ענינם, כאמרם ז"ל התורה כסתו ואתה מגלה אותו, וכ"ש שהיה ראוי זה בדוד שהתפלל על זה כאמרם ז"ל ביומא שני פרנסים טובים היו לישראל משה ודוד, משה אמר יכתב סורחני, שנאמר: יען לא האמתם בי להקדישני, דוד אמר אל יכתב סורחני, שנאמר: אשרי נשוי פשע כסוי חטאה, וכיון שכן הוא, היאך הציע הכתוב ענין בת שבע ואוריה בענין שיראה שחטא חטא עצום: אבל התשובה בזה: כי הגלוי והסתום בעינינו הם עיקרים גדולים לבעלי התשובה, וכמו שאמרו ז"ל אם חטא יחיד אומר לך כלך אצל יחיד. ולכן הציע הכתוב זה כאלו חטא חטא גדול ועצום, כי אותו המעט לדוד כמו שמודים בו רז"ל שחטא, היה נחשב לו כמו שיהיה

נחשב לאדם אחר שחטא כל מה שיורה עליו פשט הכתוב, והודיע הכתוב, כי גם כשיחטא אדם חטא עצום, שיתכפר לו, כמו שנתכפר זה העון לדוד, עם היותו נראה עצום מפשטי הכתובים. ושהיה יותר ראוי דוד ליענש כפי גודל צדקו, שהקב"ה מדקדק עם סביביו כחוט השערה, כמו שראינו בענין משה רבינו ע"ה לא האמתם בי. ובאו רז"ל והזהירונו כפי קבלתם האמתית שדוד לא חטא החטא שיורו עליו פשטי הכתובים:

10) רמב"ם הלכות תשובה פרק ו הלכה ה

והלא כתוב בתורה ועבדום וענו אותם הרי גזר על המצריים לעשות רע, וכתוב וקם העם הזה וזנה אחרי אלהי נכר הארץ, הרי גזר על ישראל לעבוד כו"ם ולמה נפרע מהן, לפי שלא גזר על איש פלוני הידוע שיהיה הוא הזונה אלא כל אחד ואחד מאותן הזונים לעבוד כו"ם אילו לא רצה לעבוד לא היה עובד, ולא הודיעו הבורא אלא מנהגו של עולם, הא למה זה דומה לאומר העם הזה יהיה בהן צדיקים ורשעים, לא מפני זה יאמר הרשע כבר נגזר עליו שיהיה רשע מפני שהודיע למשה שיהיו רשעים בישראל, כענין שנאמר כי לא יחדל אביון מקרב הארץ, וכן המצריים כל אחד ואחד מאותן המצריים והמריעים לישראל אילו לא רצה להרע להם הרשות בידו, שלא גזר על איש ידוע אלא הודיעו שסוף זרעו עתיד להשתעבד בארץ לא להם, וכבר אמרנו שאין כח באדם לידע היאך ידע הקב"ה דברים העתידין להיות. +/השגת הראב"ד/ והלא כתוב בתורה ועבדום וענו אותם וכו'. א"א אלה הם אריכות דברים שאינן מתובלים והיי ראשי כמעט אני אומר שהם דברי נערו, יאמר הבורא לזונים למה זנית ואני לא הזכרתיך בשם כדי שתאמר שעליך גזרתי יאמרו לו הזונים ועל מי תלה גזרתיך על אותן שלא זנו הנה לא נתקיימה גזרתיך, אבל וקם העם הזה וזנה כבר אמרנו שאין בענין הזה ידיעת הבורא גיירה וכ"ש בכאן שאף משה אמר כי השחת תשחיתון הן בעודני חי עמכם ואף כי אחרי מותי וכ"ש הבורא שהיה יכול לומר כן בלא גיירה, וענין המצרים אינה שאלה משני פנים, האחד כי הדבר ידוע שאין הבורא נפרע מאדם רע אלא ברע ממנו ואחר שיפרע מזה יחזור ויפרע מן הרע ממנו ברשעו וכן הוא אומר הוי אשור שבט אפי כהתימך שודד ותושד פי' מפני רשעך וגודל לבך והתפארך עלי, והמצרים ג"כ רשעים היו וראויים למכות ההם ואילו שמעו למשה בתחלה ושלחו את ישראל לא היו לוקים ולא טבעו בים אבל זדונו של פרעה וזויותו את הבורא יתברך לפני שלוחו הוא גרם לו, והשני כי הבורא אמר וענו אותם והם עבדו בהם בפרך והמיתו מהם וטבעו מהם כענין שנאמר אני קצפתי מעט והם עזרו לרעה לפיכך נתחייבו. +

11) רמב"ן בראשית פרק טו פסוק יד

וגם את הגוי אשר יעבודו - . . והנכון בעיני, כי טעם וגם, אף על פי שאני גזרתי על זרעך להיות גרים בארץ לא להם ועבדום וענו אותם, אף על פי כן אשפוט את הגוי אשר יעבודו על אשר יעשו להם, ולא יפטרם בעבור שעשו גזרתי: והטעם כמו שאמר הכתוב (זכריה א יד) וקנאתי לירושלם ולציון קנאה גדולה וקצף גדול אני קוצף על הגוים השאננים אשר אני קצפתי מעט והמה עזרו לרעה, ואומר (ישעיה מז ו) קצפתי על עמי חללתי נחלתי וגו'. וכן היה במצרים שהוסיפו להרע כי השליכו בניהם ליאור, וימררו את חייהם וחשבו למחות את שמם, וזה טעם דן אנכי - שאביא אותם במשפט, אם עשו כנגזר עליהם או הוסיפו להרע להם. וזהו מה שאמר יתרו כי בדבר אשר זדו עליהם (שמות יח יא), כי הזדון הוא שהביא עליהם העונש הגדול שאבדם מן העולם. וכן כי ידעת כי הזידו עליהם (נחמיה ט י): והרב נתן טעם בספר המדע (הלכות תשובה ו ה) לפי שלא גזר על איש ידוע, ולא נתכנו דבריו אצלי, שאפילו גזר שאחד מכל האומות יריע להם בכך וכך, וקדם זה ועשה גזרתו של הקב"ה זכה שלא נגזר על איש ידוע. ולא נתכנו דבריו אצלי, שאפילו גזר שאחד מכל האומות יריע להם בכך וכך, וקדם זה ועשה גזרתו של הקב"ה זכה בדבר מצוה, ומה טעם בדבריו, כאשר יצוה המלך שיעשו בני מדינה פלונית מעשה מן המעשים, המתירשל ומטיל הדבר על האחרים חומס וחוטא נפשו, והעושה יפיק רצון ממנו, וכל שכן שהכתוב אמר וגם את הגוי אשר יעבודו, שיעבדו הגוי כולו, והם הלכו מעצמם למצרים. אבל הטעם כאשר כתבת: וכבר הזכירו רבותינו הענין הזה, אמרו בואלה שמות רבה (ל טו) משל לאדון שאמר לבנו "יעשה עם פלוני ולא יצערנו", הלך ועשה, אף על פי שעשה עמו חנם לא הניח שלא היה מצער. כשנתרצה האדון לבנו גזר על מצעריו הריגה. כך גזר הקב"ה שיהיו ישראל משועבדין במצרים, עמדו עליהם ושעבדום בחוזק. אמר הקב"ה היה לכם לנהוג בם כעבדים ויעשו צרכים, אני קצפתי מעט והמה עזרו לרעה (זכריה א טו). עד כאן לשונם:

ודבר ברור הוא כי השלכת בניהם ליאור אינה בכלל "ועבדום וענו אותם", אבל היא עקירתם לגמרי, וכן מה שאמרו תחלה הבה נתחכמה לו פן ירבה (שמות א י), אינו בכלל עבדות וענוי, מלבד מה שהוסיפו בענוי עצמו, וימררו את חייהם בעבודה קשה וגו'. והוא מה שאמר הכתוב (דברים כו ז) וירא את עניינו ואת עמליו ואת לחצנו: ודע והבן כי האיש שנכתב ונחתם בראש השנה להריגה לא ינקה הליסטים ההורג אותו בעבור שעשה מה שנגזר עליו, הוא רשע בעונו ימות ודמו מיד הרוצח יבוקש: אבל כאשר תצא הגזירה על פי נביא, יש בעושה אותה דינים, כי אם שמע אותה ורצה לעשות רצון בוראו כנגזר אין עליו חטא אבל יש לו זכות בו, כאשר אמר ביהוא (מ"ב י ל) יען אשר הטיבות לעשות הישר בעיני ככל אשר בלבבי עשית לבית אחאב בנים רבעים ישבו לך על כסא ישראל. אבל אם שמע המצוה והרג אותו לשנאה או לשלול אותו, יש עליו העונש כי הוא לחטא נתכוון, ועבירה הוא לו:

12) מדרש תהלים (בובר) מזמור נא

לשונו של אדם מביאו לחיי העולם הבא, [מי גרם לדוד לבא לעולם הבא], פיו שאמר חטאתי, שנאמר ויאמר דוד [אל נתן] חטאתי (שמואל ב' יב יג), . . . שאמר לו ה' העביר חטאתך (ש"ב יב יג)

13) אוצר המדרשים (אייזנשטיין) עמוד קלח ד"ה שמות (א): ויאמר

קטנים כיצד [מכפרים]? באסיפתם כשהם קטנים. גדולה הצלת קטנים לאבותם, שהצלת גדולים פעמים היא ממתנת עד ארבעה דורות אבל הצלת קטנים מכפרת מיד. . . וכה"א בדוד ויאמר דוד אל נתן חטאתי לה' ויאמר נתן אל דוד גם ה' העביר חטאתך לא תמות (ש"ב י"ב) יכול בלא דבר, ת"ל אפס כי נאץ נאצת את אויבי ה' בדבר הזה גם הבן הילוד לך מות ימות (שם), לפיכך היה מתודה כל אותם הז'

שמואל ב' י"ב

ימים, שמא יחיה הילד שמא ימחול לו הקב"ה ולא יהיה צריך שיתכפר במיתת הילד והיה מתענה, וכשבשרוהו שמת ידע שניצול מדינה של גיהנם. וכה"א ויאמרו עבדיו אליו וגו' [כי אמרתי מי יודע יחנני ה' וגו'] (שם).

14 שו"ת חתם סופר חלק ב (יו"ד) סימן שכד

והנה בטי"ד סי' שמ"א מייתי דעת הרמב"ם ורי"ף גיאות ובעלי תוס' להתיר לאונן בכל מילי דהאבל אסור בהם ושהרמב"ן ורבינו פרץ חולקים ואוסרים ולכאורה המקילין רובא נינהו ובשגם שהתוס' מקילין והלכה כתוס' אפ"ל במקום שהרי"ף חולק כמ"ש סמ"ע סי' כ"ה ומייתי לי' מג"א סי' תמ"ז סק"ד אמנם הכרעת הרב"י בש"ע /יו"ד/ סי' שמ"א להחמיר דהרי כ' סעי' ה' כל זמן שלא יקבור המת אין חולץ ומדפרט הני ש"מ אינך אסורי' והוא ממש לשון רבינו פרץ שבטור שאסרו בשארי דברים אלא שהרמ"א כ' ע"ז וי"א שאסור בריחצה וכו' משמע דדיעה הראשונה התיר באלו וליתא אלא כך דרכו של רמ"א במקום שאינו מפורש בב"י מייתי בלשון י"א וזה ידוע כמה פעמים וא"כ אין א' שמפורש להקל ומהתימא שהנרשם בש"ע טור בשם רמב"ן והתוס' והם רחוקים זה מזה כרחוק מזרח למערב והואיל ואין בהמ"ד בלא חידוש אימא ב' מילתא דרמב"ם פ"א מאבל הלכה ב' מייתי ראי' דאונן מותר בכלם מדוד המלך עליו השלום דכתיב ויקם וירחץ ולכאורה ראי' גדולה היא ורמב"ן בתורת האדם כ"ד ע"א לא מייתי אלא הרי"ף גיאות חולק עליו ולא מייתי דברי רמב"ם ולא שת לבו להשיב על ראייתו מקרא והרי כ' רמב"ם בהלכה א' מרע"ה תיקן ז' ימי אבילות א"כ בימי דהע"ה כבר נהגה ואיך רחץ וסך באנינו' אע"כ דמותר בכל דבר והנה בהגה' דרישה כ' דאין ראי' משום שהתינוק מת בתוך שלשים ללידתו והו"ל ספק נפל ואין מתאבלין עליו ובאמת שכ"כ רד"ק ממשמעו' הקרא אלא שבהגה' דרישה דחה זה דהרי בש"ס פ' אלו מגלחין ילפי' איסור תשמיש המטה מוינחם דוד וכו' ש"מ שמתאבל עליו דקים לי' שכלו לו חדשיו עוד תירץ בדרישה מלך שאני ביפיו תחזנה עיניך וברד"ק כתב עוד משום שנכנס להשתחוות ולהודות על הרעה כשם שמברך על הטובה משו"ה סך ורחץ וכל אלו דחוקים הם והיכן מצינו היתרים אלו.

והנלע"ד ע"פי מש"כ מפורשים דמשו"ה מיד אחר שמת אורי' שלח ליקח בת שבע משום שכבר הודיעה לו שהיא הרה כדכתי' ורצה להסתיר הענין מפני חילול ה' ע"כ מיד אחר מיתתו לקחה אל ביתו אולי יכול לתלות הבן הילוד שהוא מהביאה שאחר מיתת אורי' ולא יהי' מפורסם שבא עלי' מעולם בחיי אורי' עיין בס' כלי יקר שסביב מקרא גדול אמסטרדם והנה כי כן אומר בטח שהילד כלו לו חדשיו מביאה ראשונה שקודם מיתת אורי' ע"כ הנהיג אבילות בצנעה ופי' מתשמיש המטה ושפיר ילפי' מוינחם דוד אך רצה שלא יבינו הבריות ויהי' חילול ה' וכיון שראוי מפאת המלך ביפיו תחזנה עיניך ועוד שראוי מחויב להודות לה' כשהוא רחץ וסך ולא כשהוא מנוול והשתא אם לא ירחץ ויסוך יבינו כל העולם דכלו לי' חדשיו ויתפרסם חטאו ויחלל שם שמים ברבים וחציף עלי' מאן דמפרש חטאי' ע"כ התיר לעצמו לרחץ ולסוך ויאמרו הבריות שלא כלו לו חדשיו והוא מביאה שאחר מיתת אורי' ולא יתפרסם שבא עלי' מעולם באיסור והתיר לעצמו לעבור על תקנת מרע"ה שלא להתאבל משיתחלל ש"ש ברבים ולא קשה מידי קו' רמב"ם וצדקו דברי רמב"ן.

15 ספר אור שמח - הלכות תעניות - פרק א - הלכה טו

הלכה טו - יחיד שהיה מתענה על החולה ונתרפא על צרה ועברה הרי זה משלים תעניתו:

רש"י פירש הוא הדין אם מת החולה בעי לקיומי נדרו וכן כתב הרא"ש והאריך בזה. ורבינו נקיט לשון הגמרא אולם יפלא בעיני דקרא מפורש מכחישם. והוא גבי דוד שצם על בנו הראשון מבת שבע שיחיה כתיב ויצם ויהי ביום השביעי וימת כו' שלאחר מיתתו אכל ושתה ועיין שם תראה כי היא סתירה גדולה ועיין רלב"ג שם, ופלא על רבוותא איך לא הזכירו זה. וכפי הנראה צום לא דמי לשאר צדקה, שאם נדר צדקה אז צריך ליתן אף אם מת בנו, אולם לצום לא שייך שנראה שמבקש לשנות הטבע ואין מזכירין מעשה נסים. ובפרט לפי מה שכתב הראב"ד שאין לחלק בין יחיד לציבור רק בין גשמים לשאר צרות, שבגשמים היא לשעתה והיא צרה עוברת לגמרי כל שכן אם מת בנו החולה ודאי דאין ענין לצום על זה ופטור מלהשלים ודו"ק.

16 מסכתות קטנות מסכת אבות דרבי נתן נוסחא א פרק יז

כשמת בנו של רבן יוחנן בן זכאי נכנסו תלמידיו לנחמו . . . נכנס רבי שמעון ואמר לו רבי רצונך אומר דבר אחד לפניך. אמר לו אמור. אמר לו דוד המלך היה לו בן ומת וקבל תנחומין ואף אתה קבל תנחומין ומנין שקבל דוד תנחומין שנאמר וינחם דוד את בת שבע אשתו ויבא אליה וישכב עמה ותלד בן ויקרא את שמו שלמה (שמואל ב' י"ב כ"ד) אף אתה רבי קבל תנחומין. אמר לו לא די שאני מצטער בעצמי אלא שהזכרתי צערו של דוד המלך.

17 תלמוד בבלי מסכת מועד קטן דף טו עמוד ב

אבל אסור בתשמיש המטה, דכתיב (שמואל ב' י"ב) וינחם דוד את בת שבע אשתו ויבא אליה - מכלל דמעיקרא אסור.